

Pelastakaa Lapset

OPAS SYNTYMÄ- VANHEMMALLE

Adoptiota harkittaessa

Tämä opas on tarkoitettu Sinulle, joka harkitset lapsesi antamista adoptioon. Adoptiopäätös on kaikkiin sen osapuoliin vaikuttava iso ratkaisu. Sen tekemisessä ei pidä kiirehtiä ja on tärkeää, että sitä harkitessasi saat kaiken mahdollisen saatavilla olevan tuen. Tämän oppaan tarkoituksena on antaa tietoa adoptiosta, adoptioneuvonnasta ja -prosessista sekä adoptioon liittyvistä yhteydenpitokysymyksistä.

OPAS SYNTYMÄVANHEMALLE ADOPTIOTA HARKITTAESSA

ISBN: 978-952-7112-57-1 (PDF)

ISSN: 1459-9392: 30

Teksti: Kohtaaminen - kotimaisen adoption kehittämishanke 2010-2013, Päivitetty Pelastakaa Lasten adoptioryhmässä 2021

Työryhmä: Maarit Kattilakoski, Päivi Partanen, Jaana Räsänen, Kaisa Tervonen-Arnkil, Johanna Väyliö ja Anu Övermark.
Pelastakaa Lapset ry 2021

Kuvitus: Christel Rönns

Taitto: Atte Nykänen

PERUSTIETOA ADOPTIOSTA

MISTÄ ADOPTIOSSA ON KYSE?

Adoption tarkoituksena on edistää lapsen parasta turvaamalla hänelle tasapainoinen kehitys ja hyvinvointi uudessa perheessä, silloin kun lapsi ei voi kasvaa syntymävanhempiansa kanssa. Adoption tulee olla lapsen edun mukainen ja perustua syntymävanhempien suostumukseen.

Adoption kautta lapsi saa oikeudellisesti uudet vanhemmat ja pysyvän kodin.

Adoptiovanhemman/adoptiovanhempien ja adoptoitavan välille muodostetaan uusi vanhemman ja lapsen välinen perhesuhde. Lapsen laillinen perhesuhde omiin syntymävanhempiansa katkeaa. Adoptio on purkamaton eli sitä ei voi perua sen vahvistamisen jälkeen. Adoptoidun asema uudessa perheessä on oikeudellisesti täysin sama kuin perheen biologisen lapsen. Hän esimerkiksi saa adoption vahvistamisen myötä adoptiovanhempiansa sukunimen ja perii heidät sekä heidän sukunsa.

MITEN ADOPTIOPROSESSI ETENEE VAUVA-ADOPTIOISSA?

Voit kertoa adoptioon liittyvistä ajatuksistasi jo raskauden aikana esimerkiksi neuvolassa. Joskus asia tulee ajankohtaiseksi vauvan syntyessä, jolloin voit puhua asiasta ensin sairaalan sosiaalityöntekijän tai kättilön kanssa. Harkitessasi lapsesi antamista adoptioon, tarvitset adoptioneuvontaa. Adoptioneuvonnan aikana sinulla on mahdollisuus miettiä perusteellisesti sosiaalityöntekijän kanssa eri vaihtoehtoja tilanteeseen.

MILLOIN JA MITEN OLENYHTEYDESSÄ ADOPTIONEUVONTAAN?

Voit olla yhteydessä adoptioneuvontaan jo raskausaikana tai synnytyksen jälkeen.

Voit myös pyytää jotain läheistäsi, kotikuntasi sosiaalityöntekijää, neuvolan terveydenhoitajaa tai synnytyssairaalan kättilöä ottamaan yhteyttä adoptio-neuvontaan puolestasi.

Voit ottaa yhteyttä alustavasti nimettömänä eikä se sido sinua mihinkään. Adoptioneuvonnan aloittaminen ei tarkoita, että päätyisit välttämättä adoptioratkaisuun, vaan sinulla on aidosti mahdollisuus neuvonnan aikana harkita, mikä on itsellesi ja lapsellesi sopiva ratkaisu.

MISTÄ SAAN ADOPTIONEUVONTAA?

Saat adoptioneuvontaa kotikuntasi sosiaalitoimesta tai adoptiotoimistosta (Pelastakaa Lapset ry). Neuvonnan antaja on adoptioon perehtynyt sosiaalityöntekijä. Adoptioneuvonta on sinulle maksutonta. Kunnan tehtävä on järjestää adoptioneuvonta. Mikäli kunnalla ei ole omia adoptiotyöntekijöitä, se ostaa palvelun adoptiotoimistosta. Adoptioneuvonnan antaja hoitaa maksusitoumuksen pyytämisen. Tämän oppaan lopusta löydät Pelastakaa Lapset ry:n aluetoimistojen yhteystiedot.

MITÄ TAPAHTUU SYNNYTYKSEN JÄLKEEN?

Halutessasi tietää adoptiosta ja sen mahdollisuudesta synnytyssairaalan kättilö tai sosiaalityöntekijä ottaa yhteyttä adoptioneuvonnan antajaan, mikäli et ole ollut yhteydessä häneen jo raskauden aikana. Adoptioneuvonnan antaja tulee tapaamaan sinua mahdollisimman pian synnytyksen jälkeen. Lapsen sairaalassaolo vaihtelee muutamasta päivästä viikkoon. Mikäli adoptio on edelleen vaihtoehtona, lapsesi voidaan sijoittaa harkinta-ajaksi (vähintään kahdeksan viikkoa lapsen syntymästä) lastensuojelun avohuollon päätöksellä lyhytaikaiseen perhehoitoon. Sinulta pyydetään kirjallinen suostumus lyhytaikaiseen sijoitukseen ja lapsen terveydentilaa koskevien tietojen antamiseen sijaisperheelle sekä adoptioneuvonnan antajalle. Voit pitää yhteyttä sijaisperheeseen, tavata ja hoitaa lastasi sen mukaan, mikä sinusta tuntuu hyvältä. Voit halutessasi ottaa mukaan tuekseen jonkun läheisistäsi. Yhteydenpito on mahdollista myös sosiaalityöntekijän kautta. Yhteydenpitoa voi helpottaa, jos tapaat sijaisperheen, kun he noutavat lapsesi sairaalasta. Sijaisperheet ovat erikseen tehtävänsä valmennettuja ja vaitiolovelvollisia. Voit luottavaisin mielin olla heihin yhteydessä.

MITÄ ON ADOPTIONEUVONTA?

Adoptioneuvonta on syntymävanhemmille, adoptiolasta toivoville ja mahdollisesti myös lapselle annettavaa lakisääteistä neuvontaa kaikista adoptioon liittyvistä asioista. Sen tarkoituksena on valvoa lapsen etua sekä neuvoa, auttaa ja tukea lasta, lapsen vanhempia, adoptiolasta toivovia sekä muita adoptioon mahdollisesti liittyviä henkilöitä.

ADOPTIONEUVONNASSA

- annetaan tietoa vaihtoehtoista
- annetaan tietoa adoptiosta, sen edellytyksistä ja oikeusvaikutuksista
- annetaan tietoa sosiaalipalveluista ja taloudellisista tukitoimista
- autetaan vanhempia tekemään perusteellisesti harkittu ratkaisu adoption suhteen
- selvitetään ja arvioidaan, onko adoption edellytykset voimassa
- voidaan sopia vanhempien ja lapsen välisestä yhteydenpidosta adoption vahvistamisen jälkeen ja avustetaan sopimuksen tekemisessä
- Tuetaan vanhempaa adoptiopohdinnassa elämänmittaisena ratkaisuna lapselle ja vanhemmalle sekä tuetaan vanhempaa kriisin käsittelyssä

Adoptioneuvonnan aikana voit tavata sosiaalityöntekijää toimistossa, kotonasi tai halutessasi muussa sopivassa paikassa. Tapaamisissa keskustellaan elämäntilanteestasi ja saat tietoa eri vaihtoehtoista ja adoptiosta. Keskustelun aiheita ovat lisäksi yleinen raskauden kulku, synnytys ja sairaalassaolo, asuminen, perhe- ja parisuhdeasiat ja elämänvaiheesi. Myös lapseesi liittyvät perustiedot (muun muassa syntymäaika, syntymäpaino, terveydentila, lapsen vointiin ja kehitykseen liittyvät tiedot) kirjataan ylös sinua, lastasi ja mahdollisia tulevia adoptiovanhempia varten. Jos kyseessä on isompi lapsi, käydään läpi myös hänen elämänvaiheitaan ja hänelle tärkeitä ihmissuhteita.

Adoptioneuvonnassa on useita tapaamisia ja niistä sovitaan tarpeesi mukaisesti. Kirjallisen suostumuksen lapsen antamisesta adoptioon voit antaa aikaisintaan, kun on kulunut kahdeksan viikkoa lapsen syntymästä. Harkinta-aika voi olla tätäkin pidempi; on tärkeää, että sinulla on riittävästi aikaa tehdä perusteellisesti harkittu ratkaisu tilanteessasi. Harkinnan aikana lapsi on tavallisesti sijoitettuna lyhytaikaiseen perhehoitoon ja sinulla on mahdollisuus käydä katsomassa ja hoitamassa lastasi tai kysellä hänen kuulumisiaan puhelimitse tai sähköpostitse.

Mikäli olet alle 18-vuotias, myös vanhempiasi tavataan ja heitä kuullaan adoptioneuvonnan aikana. Halutessasi vanhemmat/vanhempi voi olla mukana adoptioneuvonnassa. Vanhempia voidaan tavata myös erikseen. Vanhempiesi/hoitajiesi mielipide adoptiosta tulee selvittää, vaikka heiltä ei vaadita suostumusta adoptioon eivätkä he voi tehdä päätöstä puolestasi.

ADOPTIONEUVONNASSA SINULLE ANNETAAN MONENLAISTA ADOPTIOON LIITTYVÄÄ TIETOA

Saat mahdollisuuden yhdessä sosiaalityöntekijän kanssa harkita erilaisia vaihtoehtoja ja saat tukea miettiessäsi päätöstä. Adoption harkitseminen on aina jonkinlainen kriisitilanne, jossa on tärkeää pysähtyä rauhasa miettimään asioita monelta eri kannalta.

Adoptiopäätös on aina iso ja vaikea ratkaisu ja sitä harkittaessa mielialat ja tunteet voivat vaihdella hyvin paljon. Ahdistus, syyllisyys, häpeä, pelko ja suru ovat kaikki tavallisia tilanteeseen liittyviä tunteita. Koet ehkä tarvetta palata samoihin asioihin työntekijän kanssa ja suunnitelmasi voivat muuttua useaan kertaan neuvonnan aikana. Neuvonta on juuri sitä varten, että voisit puhua asioista yhä uudelleen ja samalla saada varmuuden siitä, mikä sinun kohdallasi olisi hyvä ratkaisu. Ota rohkeasti esille kaikki ne asiat ja tunteet, jotka sinua askarruttavat. Adoptiotoimiston työntekijä on sinua varten. Saat häneltä tukea sinulle ja lapsellesi sopivan ratkaisun pohdintaan. On tärkeää muistaa, ettei adoptioneuvonnan tarvitse päättyä adoption. Harkinta lapsen antamisesta adoption voi tulla ajankohtaiseksi joskus myös isomman lapsen kohdalla. Myös silloin saat adoptioneuvontaa päätöksesi tueksi. Adoptioprosessi etenee tällaisessa tilanteessa yksilöllisesti.

MIKÄ ON ADOPTION HARKINTA-AIKA?

Harkinta-ajalla tarkoitetaan synnytyksen jälkeistä aikaa, jolloin sinulla on mahdollisuus rauhassa miettiä lapsen liittyvää päätöstäsi. Harkinta-aika on vähintään kahdeksan (8) viikkoa, mutta se voi olla tätä pidempi sen mukaan, kuinka paljon koet tarvitsevasi aikaa päätöksentekoon. Sinun on hyvä pohtia ratkaisiasi adoptioeuvonnassa kaikessa rauhassa, ja mahdollisesti myös läheistesi tai muun ammattilaisen tuella. On hyvä muistaa, ettei lapsen sijoitus lyhytaikaiseen perhehoitoon harkinta-ajaksi tarkoita adoptiopäätöstä, vaan sinulla on mahdollisuus ja oikeus adoption harkinnasta huolimatta päätyä muuhun ratkaisuun.

LAPSEN ISYYS

Lapselle on tärkeää tietää kuka on hänen isänsä. Monet adoptiolapset haluavat myöhemmin selvittää taustaansa ja saada tietoja syntymävanhemmistaan. Vähäinenkin tieto voi olla hyvin merkityksellistä. Aikuiset adoptoidut ovat korostaneet isyystietojen merkitystä. Monet heistä ovat kokeneet isään liittyvät tiedot puutteellisiksi ja toivoisivat isästä tarkempaa tietoa ja kuvausta.

Isälle annetaan aina adoptioeuvontaa ja myös isällä on vähintään kahdeksan (8) viikon harkinta-aika. Isän kirjallinen suostumus tarvitaan, jotta adoptio voidaan vahvistaa. Voitte käydä neuvonnassa toiveenne mukaan joko erikseen tai tulla tapaamisiin yhdessä.

Adoptioeuvonnassa kootaan molempia vanhempia koskevia taustatietoja, jotka arkistoidaan mahdollista myöhempää tarvetta varten. Jos lapsi syntyy avioliiton aikana, ei erillistä isyyden vahvistamista tarvita. Kun lapsi on syntynyt avioliiton ulkopuolella isyyden vahvistaa isyyden tunnustamisen perusteella maistraatti tai isyyskanteen johdosta käräjäoikeus. Jos olet naimaton tai avoliitossa, ota yhteyttä kotikuntasi lastenvalvojaan isyyden selvittämistä varten. Myös jo raskausaikana isyys voidaan tunnustaa äitiysneuvolassa.

On mahdollista, että isästä ei ole tietoa tai että isäehdokkaita on useampia. Mahdollinen isä voi halutessaan viedä isyysasiaa eteenpäin muun muassa lastenvalvojan luona ennen adoption vahvistamista. Käytännössä adoptiota ei voi vahvistaa ennen kuin olet käynyt lastenvalvojan luona hoitamassa lapsen isyysasiaa. Mikäli et tiedä lapsesi isää, lastenvalvoja voi tehdä isyyden selvittämisen keskeyttämispäätöksen. Lastenvalvoja ja adoptioeuvontaa antava työntekijä arvioivat sitä, onko mahdollista, että isyys tultaisiin jossain myöhemmässä vaiheessa vahvistamaan. Jos se voitaisiin myöhemmin vahvistaa, adoptio ei ole mahdollinen ennen vahvistamista.

ADOPTIORATKAISUUN PÄÄDYTTÄESSÄ

MITÄ TAPAHTUU, JOS PÄÄDYN ADOPTIORATKAISUUN?

Päättyessäsi adoptioratkaisuun adoptioneuvonnassa täytetään lastasi varten taustatietolomake, johon kerätään tietoa molemmista vanhemmista. Lapselle on tärkeää tietää, keitä ja millaisia hänen syntymävanhempansa ovat. On hyvä, jos voit kuvailla omaa lapsuuttasi ja nuoruuttasi ja kertoa eri elämäntapahtumistasi, koulutuksestasi ja työpaikoistasi. Myös luonteenpiirteesi, harrastuksesi ja terveydentilasi ovat tärkeitä tietoja, samoin kuin tiedot mahdollisista lapsen sisaruksista.

Voit jättää lasta varten valokuvan itsestäsi asiakirjoihin tai adoptioperheelle välitettäväksi. Voit kirjoittaa lapselle kirjeen, jossa voit kertoa niitä asioita, joita toivoisit hänen tietävän joskus myöhemmin. Valokuvan tai kirjeen voit antaa myös myöhemmässä vaiheessa, jos se ei adoptioratkaisua harkitessasi tunnu vielä mahdolliselta. Tiedot, viestit ja valokuvat syntymävanhemmista ovat lapselle arvokkaita, sillä ne auttavat ymmärtämään omaa alkuperää. Aikuisten adoptoitujen kokemusten kautta on tullut esiin, että erityisesti tieto syntymävanhempien ulkonäöstä ja mahdollisista yhteisistä luonteenpiirteistä ovat tärkeitä adoptoiduille.

Päättyessäsi adoptioratkaisuun allekirjoitat suostumuksen lapsesi antamisesta adoption. Tämän jälkeen lapsellesi valitaan hänelle sopivimmat adoptiovanhemmat sinun toiveitasi kuunnellen. Lapsen siirtyminen pysyvään perheeseen pyritään tekemään mahdollisimman turvallisesti. Tulevat adoptiovanhemmat tapaavat lasta lyhytaikaisessa sijaisperheessä, tutustuvat häneen, saavat arvokasta tietoa sijaisperheeltä ja opettelevat hoitamaan häntä useamman päivän ajan. Adoptioneuvonnan sosiaalityöntekijä seuraa sijoituksen onnistumista ja tukee lapsesi ja adoptioperheen keskinäistä sopeutumista. Toiveesi mukaisesti saat tietoa myös tästä vaiheesta. Adoptiovanhemmiksi haluavat ovat saaneet adoptioneuvontaa ja heiltä edellytetään mm. vakaata ja tasapainoista elämäntilannetta. Adoptiolapsi on pitkään odotettu ja toivottu perheenjäsen.

MITEN ADOPTIO VAHVISTETAAN?

Kun adoptioneuvonnan sosiaalityöntekijä on kotikäynnillä varmistunut siitä, että lapsen ja adoptiovanhempien välille on kehittymässä myönteinen suhde, hän valmistelelee adoptioasiakirjat. Adoptiovanhemmat hakevat adoption vahvistamista käräjäoikeudelta. Tässä vaiheessa lapsi on ollut adoptioperheessä yleensä jo yhden kuukauden. Kun adoptio on vahvistettu, adoptioneuvonnan antaja ilmoittaa sinulle päätöksestä.

Useimmat käräjäoikeudet lähettävät päätöksen suoraan syntymävanhemmille. Adoption vahvistamisen myötä huolto- ja elatusvastuusi lapsesta päättyy.

VOIKO ADOPTIOSUOSTUMUKSEN PERUUTTAA?

Suostumus adoptioon voidaan peruuttaa ennen adoption vahvistamista. Voit peruuttaa antamasi suostumuksen ilmoittamalla asiasta adoptioneuvonnantantajalle tai taholle, joka on vastaanottanut suostumuksen. Jos adoption vahvistamista koskeva asia on jo vireillä tuomioistuimessa, peruutuksesta voi ilmoittaa myös suoraan tuomioistuimelle. Jos peruutus ilmoitetaan adoptioneuvonnan antajalle, kun asia on jo vireillä tuomioistuimessa, adoptioneuvonnan antajan on ilmoitettava peruutuksesta tuomioistuimelle välittömästi.

MITEN HAEN MUUTOSTA?

Sinun on ilmoitettava tyytymättömyytesi käräjäoikeudelle viikon (7 päivän) kuluessa ratkaisusta. Sen jälkeen sinun tulee toimittaa valituskirjelmä tuomioistuimelle 30 päivän kuluessa adoption vahvistamispäätöksestä. Muutoin adoptiopäätös tulee lainvoimaiseksi ja on peruuttamaton.

MITEN ADOPTIOVANHEMMAT VALITAAN?

On tärkeää, että adoptio on lapsen edun mukainen ja että lapsi saa hyvää hoitoa ja kasvatusta adoptioperheessä. Lapsellesi valitaan adoptionhakijoiden joukosta perhe, jolla katsotaan olevan parhaat edellytykset huolehtia hänestä. Sinun toiveesi adoptioperheen ominaisuuksista ja olosuhteista sekä adoption jälkeisestä yhteydenpidosta otetaan huomioon perheen valinnassa. Voit halutessasi esittää muitakin toiveita.

ANNA LÄHEISTESI TUKEA SINUA!

Läheisten kanssa keskusteleminen voi auttaa sinua päätöksenteossa ja voit saada heiltä hyviä näkökulmia itsellesi. Läheisten tuki adoption työstämisessä voi olla sinulle tärkeää myös myöhemmissä elämänvaiheissa. On tärkeää, että sinulla on neuvonnanantajan lisäksi joku läheinen, jonka kanssa voit puhua adoptiosta.

Adoptioneuvonta tukee kriisin työstämisessä. Raskaus on voinut olla myöhään havaittu yllätys ja vanhemmuus ei ehkä tunnu mahdolliselta. Tämä voi olla suuri elämänkriisi, johon tarvitset apua. Kriisi voi näyttäytyä monella tavalla: saatat toivoa pikaista ratkaisua ja kokea vaikeaksi puhua asiasta, joku toivoo voivansa salata läheisiltään lapsen syntymän ja unohtaa koko asian. Kriisitilanteessa on ymmärrettävää että ihminen toimii kaikin keinoin suojellakseen itseään liialliselta ahdistukselta. Adoptioneuvonta auttaa sinua käsittelemään vaikeita tunteita, kun olet tekemässä elämänmittaista päätös-

tä itsesi ja lapsesi osalta. Lukkiutuminen ja vahvat tunteet kuten häpeä tai syyllisyys ovat osa kriisiä, josta selviää puhumalla riittävän paljon. Neuvonnan tuki asian käsittelyyn jatkuu myös lapsen mentyä adoptioon.

ÄITIYSAVUSTUS JA ÄITIYSPÄIVÄRAHA ADOPTION HARKINNAN AIKANA

Sinulla on oikeus Kelan äitiysavustukseen, jos olet käynyt neuvolassa tai lääkärissä tarkastuksessa ennen neljännen raskauskuukauden päättymistä. Sen lisäksi olet oikeutettu saamaan äitiysrahaa 105 arkipäivältä. Sairaala-kustannusten osalta voit hakea toimeentulotukea oman kotikuntasi sosiaalitoimesta. Mikäli olet huomannut raskauden myöhäisessä vaiheessa, auttaa sairaalan sosiaalityöntekijä sinua anomaan äitiyspäivärahaa, vaikka neuvola-käyntiä ei ole ollut raskausaikana.

ADOPTION JÄLKEEN

Adoptioneuvonnan tuki jatkuu adoption vahvistamisen jälkeen. Saat adoptioneuvontaa, joka on tukea ja apua adoption käsittelyyn ja mahdolliseen yhteydenpitoon lapsen kanssa. Adoptioneuvonnan tapaamisissa voidaan yhteisesti palata adoptioon liittyviin ajatuksiisi, tunteisiisi ja pohtia niitä kysymyksiä, joita sinulle on mahdollisesti herännyt sekä miettiä onko sinulla kenties tarvetta johonkin muuhun tukeen. Tarjoamme syntymävanhemmille tapaamisia vähintään lapsen kouluikään asti. Yhteydenpitoon liittyvät ajatukset saattavat tulla ajankohtaisiksi heti alussa tai vasta adoptiopäätöksen jälkeen, jolloin niitäkin on mahdollista pohtia yhdessä. Voit myös täydentää aiemmin antamiasi tietoja lapsen taustasta ja esimerkiksi jättää lasta varten valokuvia.

Joskus adoptioprosessi voi nostaa esiin muistoja aiemmista elämänkokemuksistasi, ja voi olla hyödyllistä käsitellä niitä myös jonkun muun ammattilaisen kanssa. Toisinaan adoptioon liittyvät ajatukset ja tunteet voivat aktivoitua uudestaan vuosienkin jälkeen. Vaikka adoptiosta olisi kulunut jo paljon aikaa, voit olla yhteydessä adoptioneuvonnan antajaan aina kun sinusta siltä tuntuu.

SAAKO LAPSENI TIETÄÄ MINUSTA JA ADOPTIOSTA?

Adoptioneuvonnan antaja kertoo syntymävanhempien taustoista adoptiovanhemmille. Adoptiovanhemmat kertovat lapselle pienestä asti sinusta ja siitä, kuinka hänestä on tullut osa heidän perhettään. Lapselle on tärkeää, että hän on alusta asti tietoinen adoptiostaan ja lapsella on oikeus saada syntymävanhempiaan koskevia tietoja. Myös muilla adoption osapuolilla on oikeus saada itseään koskevia tietoja ja tutustua ohjatusti heitä koskeviin adoptioasiakirjoihin. Sosiaalityöntekijät avustavat mahdollisissa yhteydenotoissa esimerkiksi syntymävanhempien ja lapsen välillä ja auttavat tapaamisten järjestelyissä. On tavallista, että adoptiolapset haluavat selvittää taustaansa ja jossain vaiheessa olla itse yhteydessä syntymävanhempiinsa. Elämän erilaiset murrosvaiheet ja kriisit, aikuistuminen, oman perheen perustaminen, sairastuminen ja terveyteen liittyvät kysymykset voivat herättää kiinnostuksen omaan taustaan. Lapsella voi olla tarve tutustua sinuun ja ymmärtää miten ja miksi on tullut adoptoiduksi, täydentää adoptiovanhempien kertomaa tarinaa syntymävanhemmista tai saada tietoa muista sukulaisistaan. Näihin kohtaamisiin sinun kannattaa valmistautua adoptioneuvonnan tapaamisissa.

Adoptoidut yleensä ymmärtävät ja hyväksyvät syyt, joiden vuoksi adoptioon on päädytty. Tämä on prosessi, johon he kaipaavat tietoa ja pohdintaa.

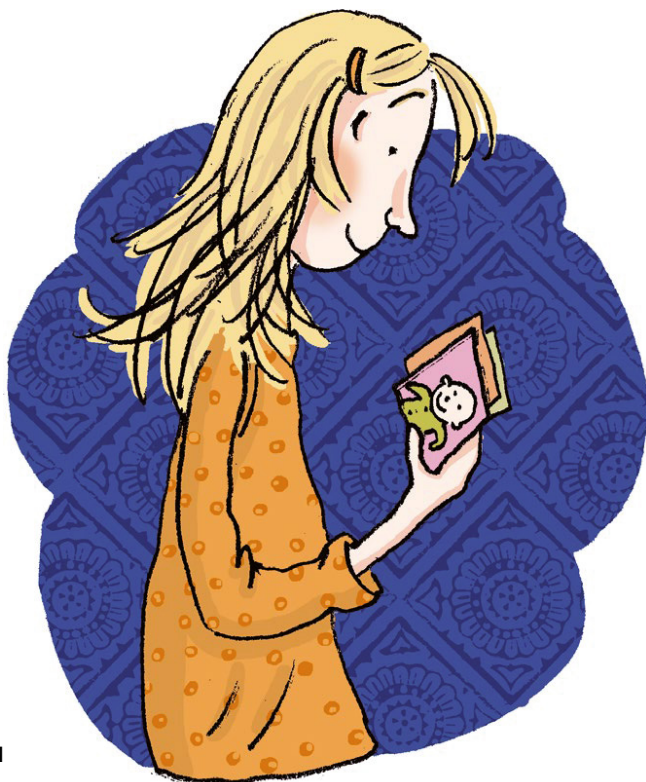
Adoptiovanhempia ohjataan puhumaan lapselle hänen taustoistaan kunnioitavasti ja arvostavasti.

ONKO MINULLA MAHDOLLISUUTTA PITÄÄ YHTEYTTÄ LAPSEENI?

Adoptiolain mukaan lapsella on oikeus pitää yhteyttä aikaisempaan vanhempaansa. Se edellyttää sitä, että yhteydenpito on lapsen edun mukaista ja että pienen lapsen syntymävanhemmat ja adoptiovanhemmat sopivat yhteydenpidosta. Yhteydenpitomahdollisuudesta keskustellaan adoptioeuvonnassa ja kaikkien adoption osapuolten toiveet ja ajatukset yhteydenpidosta selvitetään. Sinun toiveesi yhteydenpidosta vaikuttaa adoptioperheen valintaan.

MILLAISTA YHTEYDENPITO VOI OLLA?

Yhteydenpito voi olla sovittuja tapaamisia, valokuvien ja kuulumisten vaihtoa suoraan tai välitetysti toimistomme kautta. Yhteydenpitoa suoraan vanhempien ja adoptioperheen välillä kutsutaan avoimeksi adoptioksi. Yhteydenpidossa huomioidaan toiveesi ja niistä keskustellaan ja neuvotellaan adoptioeuvonnan aikana ja adoption vahvistamisen jälkeen.

PITÄÄKÖ YHTEYDENPITO OLLA?

Yhteydenpito voi helpottaa adoptiopäätökseen liittyviä tunteitasi ja hälventää adoptioperheeseen kohdistuvia pelkoja ja ennakkoluuloja jos tutustuttee toisiinne. Yhteydenpito on lapsen oikeus, josta voidaan sopia perheiden kesken. Adoptioon ja yhteydenpitoon liittyvät tunteet, ajatukset ja toiveet voivat muuttua ajan myötä. Joskus adoptioratkaisu on itsessään ollut niin kipeä ratkaisu, ettei yhteydenpito adoptiota harkittaessa ole tuntunut vielä mahdolliselta.

Yhteydenpito voi aluksi tuntua vaikealta ja herättää sinussa monenlaisia tunteita, myös jännitystä ja epävarmuutta. Sinulla on mahdollisuus saada tukea tähän adoptioeuvonnan sosiaalityöntekijältä. On tärkeää, ettet jää yksin ajatustesi kanssa, vaan olet rohkeasti yhteydessä sosiaalityöntekijään ja pyydät apua. Kokemukset yhteydenpidosta ovat olleet hyviä kun osapuolet tutustuvat toisiinsa.

Yhteydenpidolla on usein myönteisiä merkityksiä lapselle. Lapsi haluaa tietää keitä ja millaisia hänen syntymävanhempansa ovat, miltä he näyttävät, miten he puhuvat ja elehtivät voidakseen ymmärtää paremmin itseään. Syntymävanhemmat ovat lapsen mielessä, vaikka yhteydenpitoa ei olisikaan. Yhteydenpidon myötä lapsi voi täydentää adoptiovanhempien kertomaa tarinaa syntymävanhemmista ja lapsen mielikuvat syntymävanhemmista voivat todentua. Esimerkiksi se, että lapsi löytää syntymävanhemmistaan samoja ulkonäöllisiä piirteitä, voi olla hänelle todella tärkeää ja tuottaa iloa samankaltaisuudesta. Lapsella on myös tarve ymmärtää, miten ja miksi hän on tullut adoptoiduksi.

MITEN JA MILLOIN YHTEYDENPIDOSTA SOVITAAN?

Yhteydenpidosta voidaan sopia jo adoptioeuvonnan aikana tai sen jälkeen missä vaiheessa tahansa. Jos sinulla herää toive yhteydenpidosta, adoptioeuvonnan sosiaalityöntekijä auttaa sinua selvittämään yhteydenpidon mahdollisuuksia. Yhteydenpidon tulee olla lapsen edun mukaista. Yhteydenpidosta sovittaessa on tärkeää miettiä, miten se vastaa mahdollisimman hyvin lapsen tarpeisiin.

Tapaamisista voidaan tehdä myös kirjallinen sopimus. Sopimus tehdään yhteistyössä kaikkien osapuolten kanssa ja siinä sovitaan muun muassa milloin, kuinka usein ja missä tapaamisia järjestetään. Kirjallinen sopimus voidaan viedä käräjäoikeuteen vahvistettavaksi, jolloin se on juridisesti sitovampi. Yhteydenpitosopimusta voidaan tarkistaa tietyin määräajoin ja sitä voidaan päivittää tarvittaessa.

VOIVATKO SUKULAISENI JA YSTÄVÄNI PITÄÄ YHTEYTTÄ LAPSEENI?

Läheisesi voivat olla mukana tapaamisissa, jos olet sopinut adoptiovanhempien (ja mahdollisesti lapsesi) kanssa siitä. Virallista yhteydenpitosopimusta ei kuitenkaan tehdä sukulaisten kanssa, vaikka isovanhemmat ovat usein halukkaita tapaamaan lasta. Lapsesi kasvaessa hän voi itse haluta pitää yhteyttä sukulaisiinsa. Sisarusket ovat lapsille yleensä hyvin tärkeitä. Jos lapsellasi on sisarusksia, heidän yhteydenpitoaan kannattaa pyrkiä tukemaan.

ONKO ADOPTIO MAHDOLLINEN MYÖS ISOMMAN LAPSEN KOHDALLA?

Adoptio voi tulla ajankohtaiseksi myös vauvaiän jälkeen. Prosessi on juridisesti samanlainen kuin vauva-adoptioissa. Lapsen kanssa keskustellaan enemmän koska lapsen oma mielipide ja suostumus adoptioon on isompien lasten kohdalla tärkeää selvittää.

PERHEHOIDOSTA ADOPTIOON

Isommilla lapsilla adoptiosijoitus alkaa yleensä lastensuojelun perhehoidon sijoituksena. Lapsesi voi myös olla jo sijoitettuna kodin ulkopuolelle. Adoptioasiassa voidaan edetä, jos adoptio on lapsen edun mukainen ja kaikkien osapuolten toivoma ratkaisu. Adoptio perhehoidossa edellyttää, että sijaisvanhempien ja lapsen välille on muodostunut lapsen ja vanhemman välinen kiintymyssuhde. Harkittaessa isomman lapsen adoptoimista, lapselle, lapsen syntymävanhemmille sekä adoptiota toivoville vanhemmille annetaan adoptioeuvontaa.

Adoption tulee olla kaikkien osapuolten toiveiden mukainen. Syntymävanhempien ja 12 vuotta täyttäneen lapsen tulee antaa adoptioon kirjallinen suostumus.

Sijoituksen aikana olet voinut pitää yhteyttä kodin ulkopuolelle sijoitettuun lapseesi. Adoption myötä tämä yhteydenpito voi jatkua. Adoptioeuvonnan aikana keskustellaan eri osapuolten kokemuksista yhteydenpidosta sijoituksen aikana ja selvitetään toiveita adoption jälkeisestä yhteydenpidosta. Yhteydenpidosta voidaan tehdä kirjallinen käräjäoikeuden vahvistama sopimus, joka on juridisesti osapuolia sitova.

SANASTOA

Avoin adoptio

Lapsen oikeus yhteydenpitoon aikaisemman vanhemman kanssa. Käytännössä se on yhteydenpitoa, josta sovitaan adoptioperheen ja vanhemman välillä.

Adoptiotoimisto

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston (Valvira) luvan saanut adoptioneuvontaa antava adoptiotoimisto. Pelastakaa Lapset ry on tällä hetkellä ainoa luvan saanut adoptiotoimisto.

Avohuollon sijoitus

Vanhempien suostumukseen perustuva, lyhytaikainen ja suunnitelmallinen sijoitus, josta päätöksen tekee kunnan sosiaalihuollon johtava viranomainen.

Huostaanotto

Lastensuojelutyön viimesijaisin keino turvata lapsen kasvu ja kehitys. Huostaanoton myötä sosiaaliviranomaiset ottavat vastuun lapsen huolenpidosta ja kasvatuksesta ja lapsi sijoitetaan kodin ulkopuolelle. Vanhemmat säilyvät lapsen huoltajina. Huostaanotto voidaan purkaa, mikäli huostaanoton edellytykset eivät enää täyty. Huostaanotto voi perustua vanhempien tahtoon tai olla tahdonvastainen.

Lapsen aikaisemmat vanhemmat

Lapsen juridiset vanhemmat ennen adoptiota.

Lastenvalvoja

Kunnan sosiaalitoimen viranhaltija, joka hoitaa lapsen huoltoon, tapaamisoi-keuteen ja isyyden selvittämiseen liittyviä kysymyksiä.

Lyhytaikainen perhehoito

Sijaisperheeseen tehty lapsen sijoitus, joka on tarkoitettu väliaikaiseksi. Lyhytaikaiseen perhehoitoon sijoitettu lapsi voi olla huostaanotettu tai hänet voidaan sijoittaa lastensuojelun avohuollon tukitoimena.

Perhehoito

Lapsen hoidon, kasvatuksen ja muun ympärivuorokautisen huolenpidon järjestämistä hänen kotinsa ulkopuolella yksityiskodissa eli sijaisperheessä. Lasten ja nuorten perhehoitajia kutsutaan myös sijaisvanhemmiksi.

Syntymävanhemmat

Biologiset vanhemmat

Valvira

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto.

Lisätietoa saat oman kotikuntasi sosiaalitoimesta tai Pelastakaa Lapset ry:n aluetoimistoista.

pelastakaalapset.fi/adoptiot

Pelastakaa Lapset

Pelastakaa Lapset ry on poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton, vuonna 1922 perustettu kansalaisjärjestö, joka edistää lapsen oikeuksien toteutumista Suomessa ja maailmalla.

pelastakaalapset.fi